

Секція: Мировое хозяйство и международные экономические
отношения

Кіртока Р.Г.

кандидат економічних наук

доцент кафедри бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту

Одеського національного університету імені І.І. Мечникова

м. Одеса, Україна

**ВСТУПУ УКРАЇНИ В ЗОНУ ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ:
ІНСТИТУЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ**

У розвитку світової економіки останніх десятиліть домінують процеси міжнародної економічної інтеграції. Вони визначають напрями та пріоритети сучасного етапу інтернаціоналізації господарського життя, формуючи середовище глобальної конкуренції, впливаючи на стратегічні інтереси всіх країн та регіонів світу. Економічна інтеграція – процес економічної взаємодії країн, який призводить до зближення господарських механізмів, процес, який приймає форму міждержавних угод і регулюється міждержавними органами. Значний розвиток інтеграції провокує і паралельні процеси дезінтеграції.

Україна зробила важливі кроки до інтеграції в Східній Європі, ставши лідером пострадянської інтеграційної інституції ГУАМ, та взявши участь в заснуванні СНД. Також Україною, за роки незалежності були зроблені значні кроки до вступу в ЄС, чому сприяв досвід країн Центральної та Східної Європи, які приєдналися до Союзу вже після розпаду СРСР. Вони отримали доступ до найбільшого світового ринку, і отримали нові стимули до розвитку. У 2014 р. Україна підписала та ратифікувала договір про Євроасоціацію.

На сьогоднішній день в Україні існує стратегія зовнішньоекономічної діяльності спрямована на розвиток в Україні торгівлі, участі України в міжнародному поділі праці, та обміні знаннями, досвідом та технологіями. Тому, з початком незалежного існування, в Україні було взято курс на активну участь в інтеграційних процесах Європи.

Але, для того щоб інтеграція в Україні була ефективною, наша держава потребує певних політико-правових, соціально-культурних, економічних та інфраструктурних передумов.

Серед основних політико-правових передумов інтеграції України можна назвати такі: політичне визначення України, забезпечення територіальної цілісності та створення адекватної системи національної безпеки, безумовне виконання міжнародних зобов'язань, особливо в сфері прав людини, запровадження прийнятної форми громадянства, перегляд існуючої практики політичних зв'язків з державами колишнього СРСР, пряма участь в у регіональних і глобальних політичних процесах, формування відповідного законодавства і вироблення ефективних механізмів та інструментів його виконання.

Особливо важливими в цьому контексті є економічні передумови інтеграції. Вони формуються на основі економічного та інституційного забезпечення суверенітету, оцінці економічного потенціалу і напрямів структурної перебудови, розробленню та реалізації обґрунтованої програми переходу до ринкових відносин з пріоритетом роздержавлення і приватизації, соціального захисту населення, оцінці експортного потенціалу, виробленню експортно-імпортової стратегії та адекватного механізму регулювання зовнішньоекономічної діяльності та багатьох інших економічних аспектів.

На сьогодні ефективна інтеграція України до світового економічного простору є нагальним завданням розбудови державності та

економіки, але для того, щоб цей процес дійсно приніс очікувані результати, необхідно усвідомити деякі особливості інтеграції України.

Говорячи про інтеграційний досвід України, перше на що варто звернути увагу – європейський вибір України, який був зумовлений усвідомленням можливості інтеграції як фактора створення державної незалежності, безпеки, політичної стабільності і багатьох інших елементів політичного, економічного і соціального добробуту, з якими часто асоціюють ЄС [23, с. 9].

Пояснити зацікавленість в орієнтації України на членство в ЄС можна тим що, серед прихильників такого напрямку зовнішньої політики поширилась думка про те, що вступ України в Європейський союз надасть можливість насамперед підвищити політичний авторитет держави на міжнародній арені і перебувати в центрі подій світової політики [3, с. 25].

Серед країн СНД Україна стала першою, що уклала Угоду про партнерство і співробітництво з Європейським Союзом (УПС), де було визначено правовий механізм взаємодії між двома сторонами. Ця угода була підписана 14 червня 1994 року у Люксембурзі та ратифікована Верховною Радою України 14 червня 1994 року. Чинності ж вона набрала з 1 березня 1998 року, після ратифікації УПС всіма членами ЄС. Цей документ став базовим для розширення політичного діалогу та економічного співробітництва України та ЄС, відкриваючи нові можливості для поступового наближення України до ЄС [1, с. 27].

В лютому 2008 року закінчився перший десятирічний термін дії Угоди про партнерство та співробітництво між Україною та ЄС, а також завершився перший трьохрічний термін дії Плану дій Україна – ЄС, виникла необхідність утворення подальшої договірно-правової бази для розвитку відносин [5].

За часи правління президента України Віктора Януковича, Україна намагалася брати участь у напрямку на вступ в зону вільної торгівлі і в той

самий час в митний союз з Росією, Білоруссю і Казахстаном [7]. Європейські експерти вже виказали свою думку про неможливість участі в цих двох інтеграційних угрупованнях одночасно.

Що ж все таки заважає Україні нарешті чітко визначити свій напрям та стати членом Європейського Союзу. По перше треба згадати що ЄС не є організацією вільною до вступу, і країні, що претендує на вступ в цю організацію необхідно привести свою економіку у відповідність до основних критеріїв конвергенції в ЄС. З огляду на останні соціально-економічні показники України та заборгованість перед МВФ, поки що перспектив на вступ в ЄС в найближчий час немає. Хоча це не завжди є вирішальним фактором, оскільки цих критеріїв конвергенції не завжди дотримуються. Інше питання в тому, щоб самому союзу став вигідним вступ України.

Згідно статті 121 Угоди про утворення ЄС та Протоколу про критерії конвергенції було встановлено наступні критерії:

- рівень інфляції не повинен перевищувати середній рівень інфляції в країнах членах більше ніж на 1,5% (в Україні за 2010 рік – 9,1%)

- дефіцит держбюджету не вищий за 3% і державний борг менше 60% (в Україні на 2010 рік – відповідно 5,9%, та 47,56% до 2015 року планується зменшення державного боргу до 34,6%)

- стабільність курсу національних валют (коливання в межах 1,5%)

- низьке відхилення у довгострокових номінальних процентних ставках [7].

Отже, як нам вдалося визначити раніше, про вступ України в ЄС найближчим часом мова не йде. На даний момент найбільш перспективним проектом в рамках Україна - ЄС можна вважати співпраця на умовах Євроасоціації.

Також можна сказати, що Україна як суверенна держава поки що не має такого значного впливу на інтеграційні процеси в Європі як цього хотілося б, але основи для руху у вірному напрямі вже було закладено.

Так, наприклад прийнято вважати, що ядром організації ГУАМ, створеної в рамках СНД, є саме Україна. Перебуваючи в центрі Європи, поряд з державами що активно перебудовують свої економіки, Україна помітно відстала та не встигає за процесами, що відбуваються в сусідніх країнах.

Зараз Україна перебуває на важливому етапі пошуку свого місця в новій системі міжнародної спільноти, побудові нових відносин з європейськими структурами.

Список використаних джерел

1. Гнатюк М.М. Відносини з ЄС та процес європейської інтеграції України// К.: 2009
2. Концепції формування організаційно-економічного механізму євроінтеграційної політики України / Коваленко Є.О. – З.: Гуманітарний вісник ЗДІА 39, 2009. – С. 191-192.
3. Копійка В.В. Проблема формування спільного інтеграційного механізму ЄЕС у контексті розширення в 60-70-ті роки. // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Сер. Міжнародні відносини. – Вип.17. – К., 2000. – С.23-30.
4. Представництво України при ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukraine-eu.mfa.gov.ua/>
5. Сервер офіційних публікацій ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.eur-op.eu.int/>
6. <http://www.pravda.com.ua/news/2011/04/8/6090101/>
7. Митний союз з Росією унеможливить створення зони вільної торгівлі з Європою [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>